

เจ้าของ supply-side economics ผู้จากไป

**วารกรณ์
สามโกศ**

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

Varakorn@dpu.ac.th

เมื่อปลายเดือนสิงหาคมที่ผ่านมา โลกได้สูญเสีย Jude Wanniski นักหนังสือพิมพ์-นักเศรษฐศาสตร์คนสำคัญผู้ประดิษฐ์วลี supply-side economics ในปี ค.ศ. 1975 ไปในวัย 69 ปี

Wanniski ถึงจะไม่ได้เรียนจบเศรษฐศาสตร์มาโดยตรง(จบปริญญาตรีการเมืองและปริญญาโทวารสารศาสตร์ จาก UCLA) แต่จากการที่เป็นบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ The Wall Street Journal หลายปีและเป็นทีปรึกษาเศรษฐกิจของประธานาธิบดี ทำให้เขามีความรอบรู้ในเรื่องเศรษฐกิจ จนทำให้ไอเดียของเขาในเรื่อง supply-side economics ได้รับความสนใจและก่อให้เกิดประโยชน์ในการพิจารณาปัญหาเศรษฐกิจจากหลายแง่มุมยิ่งขึ้น

เรื่องหรือหว่าเกี่ยวกับตัวเขาที่เป็นตำนานเล่าขานถึงทุกวันนี้ก็คือ วันหนึ่งในปี 1974 ขณะที่เขานั่งดื่มเหล้าอยู่กับ Arthur Laffer (นักเศรษฐศาสตร์ที่ทำงานให้กับ Office of Management and Budget ของทำเนียบขาว) และ Dick Cheney (รองหัวหน้าสำนักงานของทำเนียบขาวในตอนนั้น และขณะนี้คือรองประธานาธิบดี) Laffer ได้เอากะดาษเช็ดปากมาเขียนกราฟเพื่อแสดงให้เห็นว่าการลดอัตราภาษีจะทำให้อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น และทำให้สามารถจัดเก็บรายได้จากภาษีอากรได้เพิ่มขึ้น

เส้นกราฟนี้เป็นที่รู้จักกันต่อมาเป็นอย่างดีในนามของ Laffer Curve

หน้าตาของ Laffer Curve ก็ไม่มีอะไรพิสดาร จินตนาการว่า แกนนอนคือภาษีอากรที่จัดเก็บได้ แกนตั้งคืออัตราภาษี Laffer Curve ก็คือรูปวงรีที่ตัดผ่าครึ่งและเอาฐานมาปะไว้บนแกนตั้งเมื่อมองดูจากซ้ายไปขวาแบบดูกราฟธรรมดา ก็จะเห็นว่าในตอนแรกถ้าเก็บภาษีในอัตราเพิ่มขึ้นก็จะจัดเก็บภาษีอากรได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว(Laffer Curve จะพุ่งสูงขึ้น) แต่เมื่อถึงอัตราภาษีหนึ่งแล้ว(จุดปลายสุดของวงรี) ถ้าเก็บในอัตราสูงขึ้นไปอีกภาษีอากรที่จัดเก็บได้ก็จะลดลงทันที(Laffer Curve จะวกกลับไปทางซ้าย)

ไอเดียการลดอัตราภาษีอากรนี้สอดคล้องกับความเชื่อของ Wanniski ในเรื่องบทบาทที่ควรลดลงของภาครัฐ ตัวเขานั่งจ้องอยู่ในค่ายความคิด "ฝ่ายขวา" ของการเมืองอเมริกันกล่าวคือเชื่อมั่นในระบบเศรษฐกิจเสรีแบบสุดขีด ภาครัฐควรแทรกแซงเสรีภาพทางเศรษฐกิจน้อยที่สุด กิจกรรมทางเศรษฐกิจควรดำเนินไปตามครรลองของกลไกตลาด นักการเมืองในพรรครีพับลิกันส่วนใหญ่มีแนวคิดเช่นนี้(ประธานาธิบดีเรแกน คือแชมป์ของแนวคิดนี้ เช่นเดียวกับนางมาร์กาเร็ต แทตเชอร์)

ฝ่ายตรงข้ามของความคิดดังกล่าว หรือ "ฝ่ายซ้าย" ในการเมืองอเมริกันเชื่อว่าภาครัฐต้องแทรกแซงในการทำงานของกลไกตลาดและเสรีภาพทางเศรษฐกิจ ไม่อาจปล่อยให้เป็นไปตามครรลองของเศรษฐกิจเสรีได้อย่างเต็มที่เพราะจะเกิดผลเสีย นโยบายของฝ่ายนี้ซึ่งส่วนใหญ่เป็นของพรรคเดโมแครต ได้แก่ การประกันสังคม การควบคุมค่าจ้างและราคา(หากจำเป็น) การประกันการจ้างงาน การจัดเก็บภาษีเพื่อโครงการสำคัญของภาครัฐ การแทรกแซงระบบเศรษฐกิจด้วยมาตรการการคลังและการเงิน ฯลฯ

Laffer นั้นเป็นลูกศิษย์ผู้มีความเชื่อมั่นในสิ่งเดียวกับอาจารย์คือ Robert Mundell นักเศรษฐศาสตร์ผู้มีชื่อเสียงจากการเสนอแนะมาตรการลดอัตราภาษีเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ซึ่งประสบความสำเร็จในยุคของประธานาธิบดีเคนเนดีและจอห์นสันในยุคต้น และต่อมาได้รับรางวัลโนเบล สาขาเศรษฐศาสตร์ ใน ค.ศ.1999

จากการได้ Laffer Curve เป็นตัวจุดประกายความคิดความคิด Wanniski อาศัยความคิดของ Mundell เป็นหลัก โดยมี Laffer เป็นกุนซือ ชัยชนะความเชื่อในเรื่องการลดอัตราภาษีซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวพันกับการผลิตหรืออุปทาน(Supply) โดยใช้บทความของเขาใน The Asian Wall Street Journal เป็นตัวสนับสนุนและแพร่แนวคิดเหล่านี้บรรดานักธุรกิจที่เป็นฐานสำคัญของพรรครีพับลิกันต่างพอกพอกใจแนวคิดนี้

Wanniski ประดิษฐ์วลีขึ้นมาใหม่เป็นตัวแทนแนวคิดนี้ว่า supply-side economics และได้กลายเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความคิดของนักการเมืองอเมริกันในยุคต้นทศวรรษ 1980

นักการเมืองคนสำคัญที่รับความคิดในเรื่อง supply-side economics เข้าไปเต็มๆ และได้รับเลือกตั้งในปี 1980 เป็นประธานาธิบดีก็คือ โรนัลด์ เรแกน (ในช่วงหาเสียงแข่งกันเป็นตัวแทนพรรครีพับลิกัน คู่แข่งของเรแกนซึ่งต่อมาเป็นเรื่องประธานาธิบดีของเขาเองคือ บุชผู้พ่อ ได้เรียก supply-side economics นี้ว่า voodoo economics หรือเศรษฐศาสตร์หมอมผี) ดังนั้น Wanniski จึงได้รับการแต่งตั้งให้เป็นทีปรึกษาเศรษฐกิจคนหนึ่งของประธานาธิบดีเรแกน

ก่อนหน้านั้นในปี 1978 Wanniski ได้เขียนหนังสือชื่อ The Way the World Works ซึ่งกล่าวถึงสาเหตุการล่มของตลาดหุ้น New York ใน ค.ศ.1929 โดยสอดแทรกไอเดียหลักของ supply-side economics เข้าไปด้วย หนังสือเล่มนี้ได้รับการเลือกจากนิตยสาร "ฝ่ายขวา" New Republic ว่าเป็นหนังสือ 1 ใน 100 เล่ม ที่มีอิทธิพลที่สุดของศตวรรษที่ 20

Wanniski ชี้ให้เห็นว่าที่ผ่านมากการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจนั้นเน้นด้านนิคมานต์หรือด้านอำนาจซื้อเป็นหลักนโยบายการคลังซึ่งเกี่ยวพันกับการใช้จ่ายของภาครัฐมีงบประมาณ และนโยบายการเงินซึ่งเกี่ยวพันกับปริมาณเงินและอัตราดอกเบี้ยล้วนมุ่งไปที่การควบคุมจัดการอำนาจซื้อของผู้บริโภคในระบบเศรษฐกิจโดยละเลยผู้ผลิตซึ่งอยู่ในซีกของอุปทาน ตัวอย่างเช่น การแก้ไขปัญหาเงินเฟ้อมักจะเน้นการควบคุมอำนาจซื้อที่มีมากขึ้นไปให้อยู่มีอย่างใกล้เคียงกับสินค้าและบริการที่มีให้ซื้อ โดยไม่ได้สนใจการสนับสนุนให้มีการลงทุนและผลิตสินค้าออกมาอย่าง

เพียงพอเพื่อสู้กับอำนาจซื้อที่มีอยู่เกิน

เขาเชื่อว่าการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจด้วยการให้ความสนใจแก่ด้านอุปทานหรือที่เรียกว่า supply-side economics เท่านั้น จึงจะแก้ปัญหาได้ และส่วนสำคัญของเรื่องการผลิตก็คือการลดอัตราภาษี

เศรษฐกิจในช่วงประธานาธิบดีเรแกนไปได้ดี แต่ก็ไม่ใช่เพราะมาตรการของ supply-side economics ล้วนๆ ผู้ว่าการธนาคารกลางของสหรัฐอเมริกา Paul Volker ได้ใช้มาตรการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจด้านดีมานด์แบบที่ทำกันดั้งเดิมไปก่อนหน้าประธานาธิบดีเรแกนเข้าดำรงตำแหน่ง

ดังนั้น กลุ่ม supply-side จึงไม่ได้รับเครดิต

กลุ่ม supply-side economics ที่ปัจจุบันมีนักเศรษฐศาสตร์ เช่น Victor Cato(เขียนหนังสือชื่อ The Foundations of Supply-Side Economics) และ Lawrence Kudlow เป็นหลัก ได้รับความนิยมน้อยลงตั้งแต่ทศวรรษ 1990 เป็นต้นมา นักเศรษฐศาสตร์ใหญ่รุ่นเก่าเช่น Milton Friedman หรือรุ่นใหม่เช่น Paul Krugman ต่างก็ไม่รับแนวคิดนี้

supply-side economics เติบโตมาจากข้อวิจารณ์มาตรการแก้ไขเศรษฐกิจแบบดั้งเดิม(ดังที่เรียกกันว่า Keynesian Economics) โดยให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขด้านการผลิต ผ่านการลงทุนซึ่งอ้างว่าเป็นหัวใจของมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ในขณะที่การบริโภคซึ่งเป็นหัวใจของการแก้ไขแบบดั้งเดิมนั้นเป็นเพียงผลพวงต่อมาเท่านั้น

เหตุผลที่ supply-side economics ไม่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในหมู่นักเศรษฐศาสตร์ทั้งในอดีตและปัจจุบันก็เพราะมีขอบเขตของมาตรการแก้ไขที่จำกัดและในที่สุดก็ดูจะไม่แตกต่างไปจากมาตรการแก้ไขดั้งเดิมนัก นอกจากนี้มาตรการของ supply-side economics ยังไม่เคยถูกนำไปปฏิบัติอย่างเต็มที่และจริงจังอย่างประสบความสำเร็จอีกด้วย

ถึงแม้ supply-side economics จะไม่ประสบความสำเร็จ แต่สิ่งที่ Wanniski ได้ทิ้งไว้แก่วงการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจก็คือ การให้ความสำคัญแก่ด้านอุปทานมากขึ้นกว่าที่ผ่านมา เขาเป็นผู้กระตุ้นให้วงการเศรษฐศาสตร์ตื่นตัวและมองปัญหาอย่างรอบด้านยิ่งขึ้น

การพยายามค้นพบสิ่งใหม่ในทางวิชาการนำไปสู่ทางตันนั้น ไม่ใช่ความล้มเหลว หากเป็นการสร้างสรรค์เพราะช่วยให้กระบวนการสร้างองค์ความรู้มีชีวิตชีวาอยู่ตลอดเวลาและทำให้เข้าใจความรู้ที่มีมาแต่เดิมนั้นลึกซึ้งยิ่งขึ้น